

**Демонстрационный вариант диагностической работы
для проведения оценки предметных и методических компетенций учителей
по предмету «Татарский язык»**

Настоящий демонстрационный вариант диагностической работы предназначен для участников апробации модели использования ЕФОМ при оценке предметных и методических компетенций учителей и заинтересованных лиц. Он дает возможность получить представление о структуре диагностической работы, количестве заданий, форме заданий, уровнях сложности заданий и критериях оценки их выполнения.

Содержание диагностической работы

Часть 1. Задания для оценки предметных компетенций

Задание 1. Авазларның артикуляцион билгеләрен күрсәтергә:

1. рәт буенча аерылу, үпкәдән килгән һаваның каршылыкка очравы
2. тембр, тон
3. авазлар ясалганда тавыш һәм шау катнашу, югарылык
4. күтәрелеш, озынлык

Ответ: ____

Задание 2. Модаль мәгънә белдерү – ул

1. төшенчәләр арасында төрле мөнәсәбәтләрне белдерү
2. сүз ясау
3. сөйләгәндә сөйләүченең чынбарлыкка төрле мөнәсәбәттә торуын белдерү
4. бәйләүче ролен үтәү

Ответ: ____

Задание 3. Татарча жыр пластинкалары юкмы?

Әлфияләр, Илһам Шакиров?... (С.Хәким) дигән өзеңгә курсив белән билгеләнгән сүзләр нинди тел күренеше?

1. метафора
2. синекдоха
3. субстантивация
4. метонимия

Ответ: ____

Задание 4. Авазлар саны үсә бару буенча эзлеклелек булдырыгыз

- А. егет
- Б. юаныч
- В. зәгыйфьләну
- Г. кульяулык

Ответ:

1	2	3	4

Задание 5. Кайсы төркемдәге сүздә хата бар?

1. тәкъдим, жәмгыять, галәмәт
2. игълан, шөгыйль, юнле
3. мөрәжәгат, кодрәт, канәгать
4. мөстәкыйль, гыйлем, табигать
5. хакимият, һөнәр, никах

Ответ: _____

Задание 6. Юнәлеш, урын-вакыт, чыгыш килештәре _____ мөнәсәбәтен белдерә.

Ответ: _____

Задание 7. Выберите верные утверждения:

1. Татар телендә 5 үткән заман формасы бар.
2. Сүзчән сүзе ясалышы буенча ясалма
3. Исемнәр жөмләдә хәбәр була алмыйлар.
4. Шарт фигыйльләр затланышсыз булалар.
5. Сүзләрнең һәм башка тел берәмлекләренең мәгънәсен өйрәнүче фән - семасиология
6. “Әнмүзәж” хезмәтенең авторы Каюм Насыйри.

Ответ: _____

Задание 8. Алмашлык төркемчәләрен билгеләргә:

Алмашлык төркемчәләре	Мисаллар
А. Сорау алмашлыгы	1) Ничкем, бер ни дә, нич кайчан
Б. Билгесезлек алмашлыгы	2) Шул, теге, бу
В. Юклык алмашлыгы	3) Әллә кем, әллә нинди, нәрсәдер, кемдер
Г. Күрсәтү алмашлыгы	4) Кем, нәрсә, кайсы, ничәнче, никадәр

Запишите в ответ цифры, расположив их в порядке, соответствующем буквам:

А	Б	В	Г

Задание 9. В таблице приведены 4 предложения. Определите какими членами предложения являются выделенные слова. Соотнесите предложение и верный ответ к нему.

Предложения	Ответы
А. Авыл халкы барысы да эштә	1) хәл
Б. Киек казлар китеп бара Мин күрмәгән илләргә .	2) хәбәр
В. Эшкә оста, сүзгә кыска Безнең авыл кызлары.	3) ия
Г. Ялгыз ял күрмәс, күмәк ару белмәс	4) тәмамлык

В таблице под каждой буквой, соответствующей предложению, укажите номер ответа к нему:

А	Б	В	Г

Задание 10. *Ананың күңеленә шик киләме?.. Каты сугышның күп корбаннар алуын, кемнәрнеңдер газиз уллары, сөйгән ирләре, кадерле якыннары сугыш кырында торып калуын ул белә. Ләкин аңарда улын күрү ышанычы шундый көчле ки, һичбер нинди шик аның күңеленә кереп урын ала алмый иде. Гүя аның улы нинди генә хәтәр хәлләрдә калмасын, күпме генә ут эчендә йөрмәсен, барыбер исән-сау кайтачак. Бу – шулай, бу – көннең якты, төннең караңгы булуы кебек бәхәссез...*

Ответ:

Бу өзек _____ стильгә карый, формасы _____.

Часть 2. Задания для оценки методических компетенций

Задание 11. Выберите предметные результаты освоения содержания, планируемые по разделу «Жөмләнең баш кисәкләре» для основного общего образования, и запишите цифры, под которыми они указаны:

- 1) Жөмләнең иясе кем? нәрсә? хәбәре нишли, нишләгән? нишләячәк? һ.б сорауларына жавап бирә икәннен үзләштерү, үзаллы дәрәс билгели һәм сораулар бирә белү;
- 2) Фигыльнең үткән заманы төрләрән дәрәс билгеләү;
- 3) Сыйфатларның дәрәжәләрен дәрәс билгеләү;
- 4) Жөмләдә хәбәрнең урынын дәрәс билгели алу, ягъни ул гадәттә сөйләмнен азагында тора;
- 5) Жөмләнең жәенке иясен дәрәс билгели алу;
- 6) Жөмләнең төрен дәрәс билгеләү;
- 7) Аныклагычның төрен билгеләү, аңа сорау бирү.

Ответ: _____

Задание 12. Планирование предметных, личностных и метапредметных результатов согласно Примерной образовательной программе по учебному предмету «Родной (татарский) язык» среднего общего образования, как и в основном общем образовании, предполагает дифференциацию по группам результатов: личностные и метапредметные.

Установите соответствие между перечнем планируемых личностных и метапредметных результатов освоения на уровне среднего общего образования и соответствующей группой результатов:

Планируемые предметные результаты	Группы результатов
А. Умение самостоятельно определить цели своего обучения, ставить и формулировать для себя новые задачи в учебе и познавательной деятельности, развивать мотивы и интересы своей познавательной деятельности.	1) личностные 2) метапредметные
Б. формирование целостного мировоззрения, соответствующего современному уровню развития науки и общественной практики,	

учитывающего социальное, культурное, языковое, духовное многообразие современного мира.	
В. Смысловое чтение.	
Г. Умение организовывать учебное сотрудничество и совместную деятельность с учителем и сверстниками; работать индивидуально и в группе: находить общее решение и разрешать конфликты на основе согласования позиций и учета интересов; формулировать, аргументировать и отстаивать свое мнение.	
Д. Осознание значения семьи в жизни человека и общества, принятие ценности семейной жизни, уважительное и заботливое отношение к членам своей семьи.	
Е. Владение основами самоконтроля, самооценки, принятия решений и осуществления осознанного выбора в учебной и познавательной деятельности.	
Ж. Развитие эстетического сознания через освоение художественного наследия народов Башкортостана и мира, творческой деятельности эстетического характера.	

Ответ:

А	Б	В	Г	Д	Е	Ж
2	1	2	2	1	2	1

Задание 13. Согласно примерной образовательной программе основного общего образования выпускник получит возможность научиться в 5 – 6-х классах оперировать понятиями: фонетика, согласные и гласные звуки, гласные переднего и заднего ряда, звонкие и глухие, сонорные согласные, слог, открытый и закрытый слог.

Для достижения планируемых результатов обучения по теме «Сузык һәм тартык авазлар» учитель использует разные методические приемы. Выберите приемы, которые наиболее подходят для применения на уроке обобщения знаний и умений:

1. Сузлек диктанты;
2. Укытучының «Сузык һәм тартык авазлар» темасы буенча кагыйдэләрне аңлатуы;
3. Дәрәслектән кагыйдэләр уку;
4. Практик эш башкару «Сузыкларның астына бер сызык, тартыкларның астына ике сызык сызарга»;
5. Сүзлэргә фонетик анализ;
6. «Сузык һәм тартык авазлар» темасына таблица төзү.

Ответ: _____

Задание 14. Вы готовитесь к повторительно-обобщающему уроку в 6-м классе по разделу «Татар теленең орфографиясе». Результаты текущего оценивания позволяют сделать вывод, что некоторые умения учащихся класса сформированы на низком уровне.

Из предложенного перечня дидактических материалов, представленных на платформах «Татзет» (<https://www.antat.ru/ru/tatzet/>), «Мәгариф-вакыт» (<https://magarif-vakyt.ru/online>), «Без – татарлар» (<https://beztatarlar.ru/register>) подберите задания, которые можно предложить выполнить обучающимся на данном уроке для формирования соответствующих умений.

Умения	Задание
А. Правильно писать слова <i>гаилә, кагыйдә, мәшәкатъ</i>	

Б. Правописание букв <i>о, е</i> .	

Формирующие задания:

Задание 1. “Татарика”да, “Татарча википедия”дә бирелгән мәгълүмат белән танышырга. 6-нчы класс укучысына аңлаешлы дәрәжәдә аңлатмасын һәм һәр принципка 5-әр мисал язарга, жавабыгызны таблица формасында бирергә.

Орфографик принциптар		
Фонетик	Морфологик	Традицион
хәрәф әйтелгән авазга туры килә (ничек ишетәбез, шулай язабыз)	морфема, әйтелешкә бәйсез рәвештә, бертөрле языла	сүз башта ук кабул ителгәнчә языла

Татар теленең орфографиясе – (грек. *ortho's* – дөрес һәм ...графия), 1) дөрес язу — татар телендә сөйләмне язмага рәвештә житкерү ысулларының бертөрлелеген билгеләүче кагыйдәләр жыйнагы; 2) тел белеменең әлеге кагыйдәләр жыйнагын өйрәнүче бер тармагы

Татар теленең орфография кагыйдәләре түбәндәге принципларга нигезләнә:

- Фонетик;
- Морфологик;
- Традицион.

Задание 2. Ж һәм й хәрәфтәренең дөрес язылышын күзәтергә. Аларның дөрес әйтелешен билгеләргә. Һәр очракка 7-шәр мисал язарга.

Задание 3. Әйтелешендә [v] авазы булган жиде һөнәр исемен язарга,

транскрипцияләрен төзергә.

Ответ:

А	
Б	

Задание 15. В процессе разработки проекта урока по теме «Исем. Исемнәрнен килеш белән төрләнеше» Вам необходимо спланировать использование электронных ресурсов и сервисов в соответствии с разными видами учебной деятельности.

Соотнесите предлагаемые электронные ресурсы и сервисы с видами учебной деятельности, в организации которой их целесообразно использовать:

	Вид учебной деятельности		Электронный ресурс
А)	Демонстрация видеолекции ведущего специалиста лингвиста	1)	платформа Kahoot
Б)	Создание базы файлов по “Исем” для совместного использования	2)	канал на YouTube

В)	Создание интерактивной презентации “Исемнәр”	3)	ресурс Google Forms
Г)	Игра-викторина в командах	4)	Prezi
Д)	Онлайн-опрос по татарскому языку по теме “Исемнәрнең килеш белән төрләнеше”	5)	облачный сервис Dropbox

Ответ:

А	Б	В	Г	Д

Задание 16. В классе учатся дети с различными нозологиями. Какими рекомендациями Вы будете руководствоваться при организации изучения новой темы в таком классе, чтобы каждый ученик мог воспринимать ее максимально эффективно? Соотнесите предлагаемый формат работы педагога с видом нозологии ребенка, для которого можно использовать данные рекомендации. Запишите правильные ответы в таблицу (без повторов рекомендации по видам нозологии).

	Вид нозологии ребенка		Рекомендации для педагогов
А)	Нарушение слуха	1)	Использовать на занятии реальные предметы, окружающие ребенка в повседневной жизни
Б)	Нарушение зрения	2)	При постановке ребенку задания использовать несложные высказывания
В)	Нарушение кинестезии, ДЦП	3)	Нельзя поворачиваться к ребенку боком или спиной
Г)	Расстройство аутического спектра	4)	Уделять особое внимание развитию сенсорных эталонов
		5)	Демонстрируемые изображения должны быть простыми, без лишних деталей
		6)	Демонстрационный материал предъявлять для рассмотрения неподвижно, на контрастном фоне
		7)	Чаще использовать манипуляции с предметами
		8)	Подбираемые видеоматериалы должны быть с субтитрами
		9)	Использовать прием формирующей проекции («И Алеша помнит про порядок на столе, и Маша смотрит внимательно...»)
		10)	Следить за тем, чтобы ребенок быстро находил говорящего взглядом

Ответ:

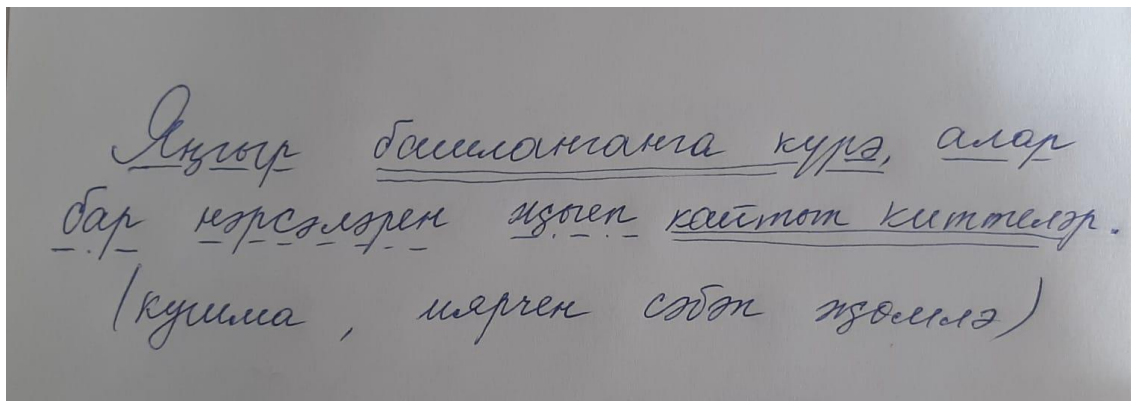
А	Б	В	Г

Задание 17. Оцените, согласно критериям, выполнение обучающимся задания на разбор сложного предложения: *Яңгыр башланганга күрә, алар бар нәрсәләрен жыйеп кайтып киттеләр.*

Формулировка задания:

- а) Жөмлөгө синтаксик анализ ясарга.
- б) Жөмлөнөң төрөн билгелэргә.

Ответ обучающегося:

Критерии оценивания:

Содержание критерия	Баллы
Ике пункт буенча да эшләр хатасыз башкарылган	4
а пунктында жөмлөнөң баш кисәкләре дөрес табылмаган, шуңа б пунктында жөмлө төре дөрес билгеләнмәгән.	3
а пунктында жөмлөнөң баш кисәкләре дөрес билгеләнмәгән, шулай булуга карамастан б пунктында жөмлө төре дөрес билгеләнгән.	2
а пунктында жөмлө дөрес тикшерелмәгән, әмма б пункты шушы хатаны исәпкә алып дөрес башкарылган.	1

Ответ: _____

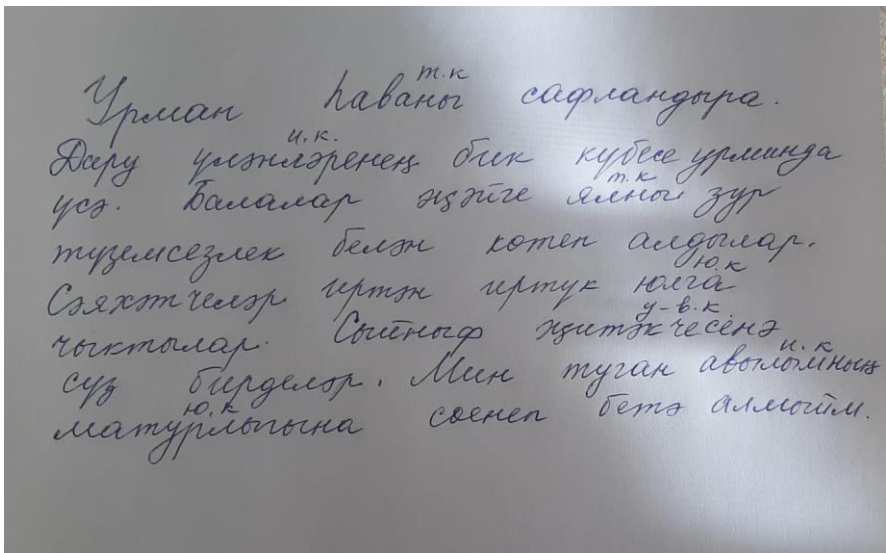
Задание 18. Оцените выполнение задания по теме “Исемнәрнең килеш белән төрләнеше” обучающимся 6-го класса.

Формулировка задания:

Урман һаваны сафлан...ыра. Дару үлән...әренең бик күбесе урманда үсә. Балалар жәйге ялны зур түземсе...лек белән көтеп алдылар. Сәяхәт...еләр иртән иртүк юлга чыктылар. Сыйныф жүтәкче...енә сүз бирделәр. Мин туган авылымның матурлы...ына сөенеп бетә алмыйм.

- а) Төшөп калган хәрәфләрне куярга.
- б) Билгеләнгән сүзләрнең килешләрне күрсәтергә.

Ответ обучающегося:

Критерии оценивания:

Содержание критерия	Баллы
Верно выполнен пункт а и верно определены падежи имен существительных по пункту б	3
Пункт а выполнен неверно, пункт б выполнен без ошибок.	2
Верно выполнен пункт а, неверно определены падежи имен существительных пункта б	1
Решение не соответствует ни одному из критериев, перечисленных выше	0

Ответ: _____

Система оценивания диагностической работы

Часть 1. Задания для оценки предметных компетенций

№ задания	Верный ответ	Уровень сложности	Критерии оценивания
1	1	Б	2
2	3	Б	2
3	4	П	3
4	1	П	3
	2		
	3		
	4		
5	2, 3	В	4
6	урын	Б	2
7	1,2,5,6	В	4
8	А	Б	2
	Б		
	В		
	Г		
	4		
	3		
	1		
	2		
9	А	Б	2
	Б		
	В		
	Г		
	2		
	1		
	4		
	3		
10	Әдәби, монолог	П	3

Часть 2. Задания для оценки методических компетенций

№ задания	Верный ответ	Уровень сложности	Критерии оценивания														
11	1,4,5,	Б	Совпаде- ний														
			балл														
			уровень														
			3														
2	2	высокий															
1-2	1	средний															
0	0	низкий															
12	<table border="1"> <tr> <td>А</td> <td>Б</td> <td>В</td> <td>Г</td> <td>Д</td> <td>Е</td> <td>Ж</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> </table>	А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	2	1	2	2	1	2	1	Б	Дано правиль- ных от- ветов
		А	Б	В	Г	Д	Е	Ж									
		2	1	2	2	1	2	1									
		балл															
уровень																	
7	2	высокий															
6-4	1	средний															
3-0	0	низкий															
13	4,5,6	Б	Дано правиль- ных ответов														
			балл														
уровень																	
3	2	высокий															

			2	1	средний										
			1-0	0	низкий										
14	<table border="1"> <tr> <td>А</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Б</td> <td>2,3</td> </tr> </table>	А	1	Б	2,3	П	Дано правильных ответов	балл	уровень						
		А	1												
		Б	2,3												
		3	3	высокий											
		2	2	средний											
1	1	средний													
0	0	низкий													
15	<table border="1"> <tr> <td>А</td> <td>Б</td> <td>В</td> <td>Г</td> <td>Д</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> </table>	А	Б	В	Г	Д	2	5	4	1	3	П	Дано правильных ответов	балл	уровень
		А	Б	В	Г	Д									
		2	5	4	1	3									
		5	3	высокий											
		4	2	средний											
3	1	средний													
2-0	0	низкий													
16	<table border="1"> <tr> <td>А</td> <td>Б</td> <td>В</td> <td>Г</td> </tr> <tr> <td>3, 8, 10</td> <td>1, 5, 6</td> <td>4, 7</td> <td>2, 9</td> </tr> </table>	А	Б	В	Г	3, 8, 10	1, 5, 6	4, 7	2, 9	П	Дано правильных ответов	балл	уровень		
		А	Б	В	Г										
		3, 8, 10	1, 5, 6	4, 7	2, 9										
		10	3	высокий											
		7-9	2	средний											
5-6	1	средний													
4-0	0	низкий													
17	4	П	Ответ	балл	уровень										
			2	3	высокий										
			1	2	средний										
			3	1	средний										
			4	0	низкий										
18	0	В	Ответ	балл	уровень										
			2	4	высокий										
			3	2	средний										
			1-0	0	низкий										